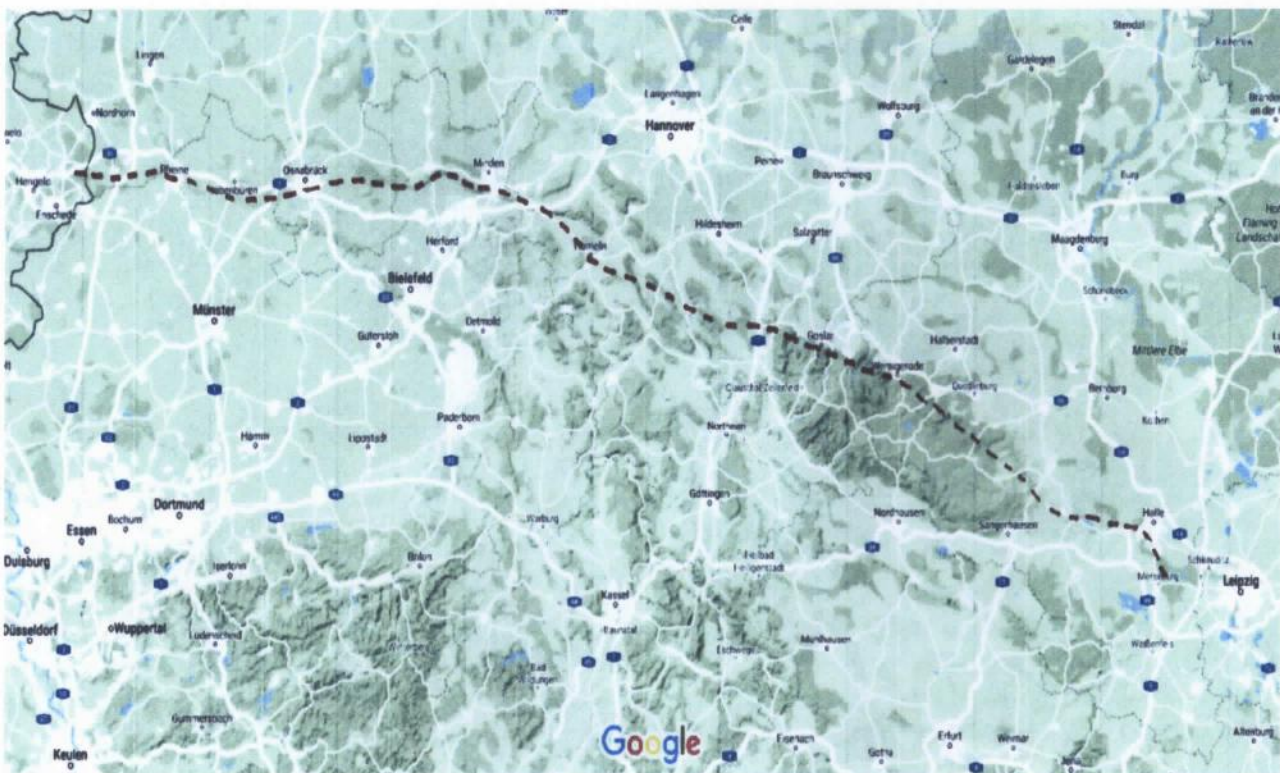

NB52 De Oekumenische Pilgerweg en andere Duitse wandeloptyes

Door Geri van Ittersum

Duitsland is een wandelland bij uitstek met een enorm wandelpadennetwerk, waaronder ook pelgrimspaden. De meeste pelgrimspaden zijn aanlooproutes naar Santiago de Compostela. Een bijzondere daarvan is de Oekumenische Pilgerweg in het voormalige Oost-Duitsland, die de sporen van de middeleeuwse Via Regia volgt. Bordjes van het Lutherpad kom je ook af en toe tegen in het licht glooiend landschap van Saksen. Wij liepen er in de zomer van 2020 tussen de eerste en tweede coronagolf toen de besmettingen er het laagst waren van heel Duitsland. Hoe wij terecht kwamen op dit pad is een langer verhaal, dat begon in 2001.

De Töddenweg

In het voorjaar van 2001 liepen we een deel van het Noaberpad van Glanerbrug naar de Lutte. Daar zagen we op een gegeven moment een bordje met Töddenweg langs de weg staan, dat wees in oostelijke richting. Dat wekte onze nieuwsgierigheid op. Thuis vonden we uit dat Tödden lapjeskoopman betekent, vergelijkbaar met onze marskramer. Het Marskramerpad is in feite het verlengde van de Töddenweg in Nederland. De route sprak ons aan en meteen al in de zomer van dat jaar liepen we de Töddenweg van Oldenzaal via Bad Benthem en Rheine naar Osnabrück. Er bestaat hiervan een wandelgids (De Handelsweg), die de Töddenweg en het Marskramerpad deel 1 combineert.

De E11 Oostwaarts

Deze route beviel ons goed en we besloten in de volgende herfstvakanties verder oostwaarts te gaan en min of meer de E11 te volgen, de Europese wandelroute van Scheveningen naar Litouwen.

Wiehengebirge

Straatje in Hamelen

Dat vervolg zou nog drie jaar duren, want wandelroutes naar het zuiden kregen onze prioriteit. We kwamen er toen achter dat de E11 niet of nauwelijks is bewegwijzerd. Wel ontdekten we dat de Wittekindsweg ons verder naar het oosten zou brengen. Dit gemarkeerde pad loopt van Osnabrück naar Porta Westfalica aan de Wezer. In de herfst van 2004 liepen we over dit pad vijf dagen lang door het bos over de kam van het Wiehegebirge. Daar hielden de officiële wandelpaden op en in de herfst van 2006 volgden we de E11 zo goed en zo kwaad als het ging aan de hand van topografische kaarten. Via Hamelen en Alfeld bereikten we in de herfstvakantie van het jaar daarop de Harz. Dat gebied heeft een enorm wandelnetwerk, maar onze route liep langs de noordflank van het gebergte via Goslar, Bad Harzburg en Blankenburg naar Thale. Het was mistig die dagen, de Brocken bleef in nevelen gehuld. Dat deed ons afzien van een klim naar deze hoogste berg van de Harz, waar Goethe veel inspiratie opdeed.

Mist in de Harz

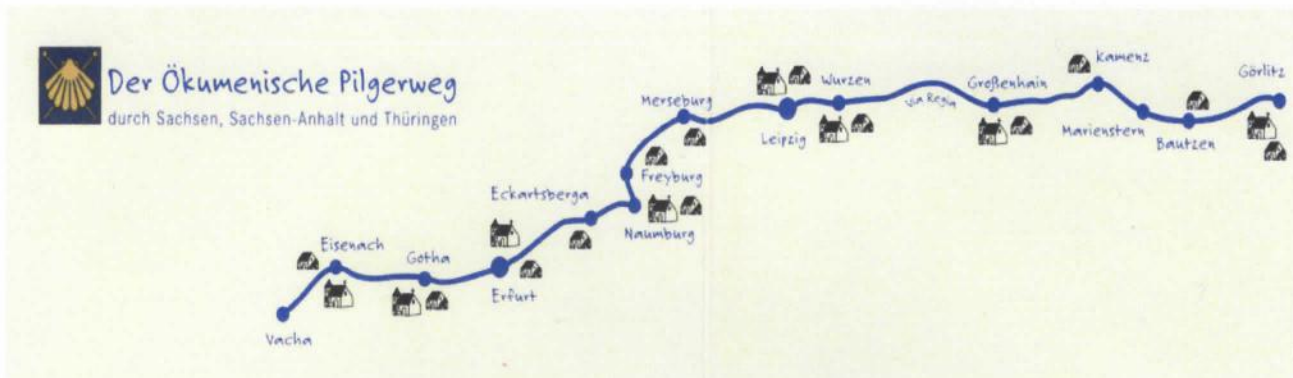
Luther kijkt neer op zijn geboorteplaats

Het Lutherpad

In 2009 pakten we in Thale de draad weer op en passeerden nog steeds over de E11, die wel op de topografische kaarten was aangegeven, het plaatsje Eisleben, voluit Lutherstadt Eisleben. Zonder dat we dit als doel hadden gesteld, hadden we op dat moment min of meer bij toeval een pelgrimage volbracht naar de geboorteplaats van Luther. Hij is hier ook gestorven. We liepen hierna een stuk over het Lutherpad. Dit is geen pad dat je makkelijk in zijn geheel zult lopen. Het volgt de voetsporen van Luther tijdens belangrijke fasen in zijn leven. En hij liep heel wat af in die tijd: o.a. naar Frankfurt en Worms, naar Coburg, Leipzig en Maagdenburg. Maar de belangrijkste plaats was natuurlijk Wittenberg, waar hij kloosterling en professor was en de beroemde stellingen ophing die de Roomse kerk schokten. Al deze routes zijn als Lutherweg bewegwijzerd en je vindt ze op www.lutherweg.de. Wij volgden maar een klein deel ervan naar Halle, ons voorlopige eindstation.

De via Regia

Pas in 2020, na onze pelgrimages naar Santiago en Rome, richtten we onze blik weer naar het oosten. We lieten de E11 links liggen, want die buigt noordwaarts af richting Berlijn en we ontdekten dat we de Via Regia al een tijdje volgden. Dit is een route tussen het oosten en westen van Europa, die al uit de Romeinse tijd dateert. Hij groeide uit tot een handelsroute in de middeleeuwen, die Kiev verbond met Parijs en dwars door Duitsland loopt van Görlitz aan de Poolse grens naar Aken. Ook pelgrims gebruikten die route op weg naar Santiago. Autosnelwegen hebben nu de plaats van deze handelsweg ingenomen, maar de steden adverteren nog steeds met hun ligging aan deze historische route. Toen begin deze eeuw het pelgrimeren weer populair werd, spande men zich in om de Via Regia als wandelroute te herstellen. In de Duitse deelstaten Sachsen, Sachsen Anhalt en Thüringen ontstond zo in 2003 de Oekumenische Pilgerweg.

Tegendraadse pelgrims

Wij pakten de route op in Merseburg ten zuidoosten van Halle. We hadden via de website www.oekumenischer-pilgerweg.de de wandelgids besteld met daarin een routebeschrijving en overnachtingsadressen. Perfect georganiseerd allemaal. Er was alleen een probleem. De routebeschrijving en ook de bewegwijzering was van oost naar west, het was immers een aanlooproute naar Santiago, maar wij liepen van west naar oost. Dat maakte veelvuldig raadplegen van de inmiddels digitale kaarten noodzakelijk (maps.me en vooral kompass.de, waarop de pelgrimsroute ook was aangegeven). Dit nadeel had ook een voordeel. Je ontmoet zo veel meer pelgrims onderweg.

De enige Trabant die we onderweg zagen

Stasi gevangenis in Bautzen

Herzlich willkommen

Vanwege corona was het niet zo druk. Ook waren veel overnachtingsadressen gesloten. In normale tijden kun je bijna elke tien kilometer wel overnachten bij particulieren, jeugdherbergen of pfarrhauser. In kerken kun je ook stempels halen. Katholieken en protestanten heten je van harte welkom, vandaar de toevoeging oecumenisch. De bevolking in Saksen is echter overwegend Evangelisch.

De route leidt je langs leuke oude stadjes zoals Merseburg, Bautzen en Görlitz met Leipzig als grootste stad. In die plaatsen zijn ook veel toeristen, maar die zie je niet onderweg, waar de route veel over onverharde wegen gaat en door kleine dorpjes, waar meestal wel basisvoorzieningen aanwezig zijn. Het landschap is glooiend en de route volgt vaak riviertjes. Het hoogste punt is ca. 300 meter in de buurt van Königstein, vlak voor ons eindpunt Görlitz aan de Poolse grens, dat eigenlijk het beginpunt van de Pilgerweg is.

Peterskirche in Görlitz aan de Neisse

Waarheen nu?

Nu is Görlitz een heel mooi stadje, maar geen pelgrimsoord. Zou er verder oostwaarts een pelgrimsdoel zijn waarop we ons kunnen richten? Dat is er wel degelijk en ligt 350 kilometer oostelijker in Polen: Czestochowa. In het Paulinerklooster vlakbij deze stad bevindt zich een bijzonder icoon: de Zwarte Madonna. Er wordt haar een belangrijke rol toegeschreven in de geschiedenis van Polen en ze wordt wel de koningin van Polen genoemd. Vijf miljoen gelovigen komen haar jaarlijks vereren. Nu staat Polen niet direct als een wandelland bekend en voor zover wij weten, bestaat er ook geen pelgrimsroute vanuit het westen naar Czestochowa. Als er mensen zijn die deze tocht al gelopen hebben, zouden we graag hun ervaringen horen.

Of we ooit die kant op zullen gaan weten we niet. Wat we wel weten is dat we genoten hebben van onze wandeltocht dwars door Duitsland en dat we de Oekomenische Pilgerweg iedereen aan kunnen raden. Het is dan vanwege de bewegwijzering handiger hem van Oost naar West te lopen. Check wel voor vertrek de actuele situatie op de genoemde website in verband met coronamaatregelen en routewijzigingen.